

NicolaasNieuws

Vasten - Pasen 2020

- Hoop
- Interview: Gosse Taekema
- Suster Bertken

RK PAROCHIE
H. NICOLAAS

De Verrijzenisikoon beeldt Christus' nederdaling ter helle uit. Adam en Eva worden uit het graf bevrijd. Staande zien we David, Salomon en Johannes de Doper. Deze door Gosse Taekema geschilderde ikoon is enige tijd geëxposeerd in het Bijbels Museum.

Van de redactie

Zoals u ziet, is dit een gecombineerd vasten-paasnummer. Een nieuwe ontwikkeling is ook dat ons blad het actuele nieuws voortaan overlaat aan een periodiek verschijnende Nieuwsbrief. Het NicolaasNieuws wordt dan minder 'nieuws' zodat het zich meer kan concentreren op artikelen en bijdragen van beschouwendende aard.

Het thema van dit nummer is de christelijke hoop, waarop Aad van Ruiten en Willem Jan Otten hun licht laten schijnen. De eerstgenoemde spoort ons aan de veertigdagentijd te blijven zien in het licht van Pasen. Voor Otten is het de hoop die de dood overwint.

Een interview met Gosse Taekema geeft een boeiend beeld van zijn geloofontwikkeling. In een aparte bijdrage van zijn hand lezen wij hoe hij het 'experiment' van het vasten beleeft.

Lidune Reuser geeft tenslotte een toelichting op de nieuwe koers van ons blad.

De redactie wenst u een hoopvolle tocht op weg naar Pasen.

Inhoud

Hoopgevend	4
En hoop wordt niet teleurgesteld ..	6
Gedicht	8
Boekbespreking: Landschappen ..	9
Carnaval.....	10
Bericht uit Rome.....	12
Interview: Gosse Taekema.....	14
Suster Bertken	18
Van de Stadsdiaken.....	20
Vasten: een experiment.....	22
De Pelikaan	24
Jong in de Nicolaas	26
Contactinformatie en colofon	27
Goede Week en Pasen	28

Hoopgevend

door Aad van Ruiten s.s.s.

De Vastentijd van veertig dagen is er weer. Oei, dan moeten we de puntjes op de “i” zetten. Zo kan het op ons afkomen als een kerkelijke en liturgische periode die je wat gaat kosten.

Steeds vaker wordt er weer geschreven over “leefstijl” en jezelf onder handen nemen. In de kerkelijk jargon spreken we over ascese. In het Frans klinkt het ook heel mooi: “Révision de vie”. Van belang is wel deze Veertigdagentijd te blijven zien als voorbereiding op Pasen. We vieren daarmee de volheid van ons geloof, het gaat om de overwinning van Christus op de dood. In deze zin mogen we elkaar een hoopgevende Vastentijd toewensen. Dit is bedoeld om ons geloof nieuwe humus te geven waardoor we kunnen groeien. Jezus Christus is onze hoop, zegt Paulus. “Door Hem ook mogen wij ons beroemen op onze hoop op de heerlijkheid Gods.” (Rom. 5, 2)

De hoop mogen we best wat meer naar voren halen in onze christelijke geloofsbeleving, naast het geloof en de liefde. In de Schrift heeft hoop

vaak betrekking op het eeuwig leven. De Youcat is de catechismus voor jongeren (2010). Die verwoordt de hoop als volgt: “De hoop is de kracht waarin wij bestendig verlangen naar datgene waartoe wij op aarde zijn: Om God te dienen ... in God onze vervulling vinden, ons uiteindelijke thuis in God.” Dat komt ons niet zomaar aanwaaien. De Veertigdagentijd is een tijd van genade. Te beginnen door de liturgie van de zes zondagen en de Goede Week die een rijkdom aan lezingen en ritens aanbieden. Onze eeuwige bestemming komt naar voren bij de tweede zondag, waarop we het evangelie van de Gedaanteverandering op de berg Tabor lezen. Daar komt de luisterrijke Paasgestalte van Jezus Christus al in beeld. De apostelen krijgen al een voorspel op de glorie van hun Meester. In dezelfde richting wijst de vijfde zondag met het evangelie over de opwekking van La-

zarus uit het graf. Ook een illustratie van Jezus betreffende zijn eigen opstanding uit het graf.

In het leven en de verkondiging van Jezus wordt de verrijzenis vaak onderstreept. Hij richt mensen op, Hij geeft nieuw leven aan hen die buitengesloten zijn. Aan de Samaritaanse vrouw aan de put wordt het op een heel diepe manier verkondigd. We zitten daarmee bij de derde zondag van de Vastentijd. Water dat leven geeft, wordt door Jezus toegepast op zichzelf. “Het water dat Ik hem zal geven, zal een waterbron worden.” (Joh. 4, 15) Bij de Samaritaanse valt dit in een wijd open en dorstig hart. Verlangend naar nieuwe hoop en sociale contacten. Ze wordt zelf een hoopgevend teken voor haar stadsgenoten.

Het doet me denken aan een bezoek aan een verpleegafdeling waar een mevrouw zat die niet meer spreken kon. De medebewoners hadden vaker van alles op te merken omdat ik van de kerk was en ze waren blij met een luisterend oor. Het ging me echter om die ene dame waarmee ik altijd even apart ben gaan zitten. Zij staan, zou je kunnen zeggen allemaal al met een been op de drempel van

het eeuwig vaderhuis. Wat kunnen we voor hen betekenen? Hoopgevend is het woord over het “Levend water”. De dame die ik bezocht ontving altijd de heilige Communie. Nu is ze heengegaan en is ze hopelijk op haar bestemming aangekomen.

Ik wens ieder van u veel inspiratie toe. Dat die bron in ons maar steeds blijft vloeien. Veertig dagen kunnen voor ons een mooie tijd worden. ●

Jezus en de Samaritaanse vrouw bij de bron (Joh. 4)-detail uit houtsnijwerk in de Petruskerk in Pieterburen

En hoop wordt niet teleurgesteld

door Willem Jan Otten

De Nicolaaskerk staat waar sinds de middeleeuwen een vissers- en zeeliedenkerk heeft gestaan - niet ver van de Schreierstoren.

De zeeliedenkerk was eeuwen lang de plek waar gewacht is op de terugkeer van zeevarenden. Het modelschip boven de uitgang van de kerk herinnert hieraan, en de naam 'Nicolaas' (patroonheilige van zeelieden) en ook de afbeeldingen van ankers. Er is waar wij, Nicolaasgangers, bidden ontstellend veel bid-dend gemist.

In zekere zin is het christendom ontstaan als vissersreligie, de eerste volgelingen bevisten het Meer van Galilea; ze zouden, zei Jezus, vissers van mensen worden. Vissers leiden een onzeker bestaan, ze varen uit zonder te kunnen rekenen op vangst, er is kans op storm, terugkeer staat niet vast.

Thuisblijvers moeten veel hoop koes-

teren, wat ook zeggen wil: ze kunnen ook te stellen hebben met valse hoop. In de kleine roman *De honden jagen niet meer* van A. Alberts blijft schipper Sytze steeds langer weg met zijn vrachtboot, aanvankelijk een maand, daarna maanden, zelfs een jaar, en op zeker moment komt hij niet meer terug. Wanneer houdt voor zijn vrouw het wachten op? Wanneer kan zij besluiten om Sytze als 'vermist' te beschouwen? En wanneer wordt vermist 'overleden'? En kan dat eigenlijk wel, ophouden met wachten, is het menselijkerwijs wel mogelijk, om iemand van wie je houdt dood te verklaren, zonder dat je zijn gestorven lichaam hebt gezien? En zelfs als we iemand van wie we houden begraven hebben - kunnen we dan werkelijk zeggen dat zij of hij niet meer bestaat? Nooit meer aan ons zal ver-

schijnen? 'Een mens liefhebben betekent dat je zegt: jij zult niet ster-ven', zegt de Franse filosoof Gabriel Marcel.

Dit zijn wat je noemt Paaskwesties. Ze worden door de Evangelisten aan de orde gesteld als zij het verhaal van de dood van Jezus doen. Wat ze vertellen is dat zij iemand van wie zij hielden hebben laten schieten. Aan de dood prijsgegeven. Niet alleen heeft Judas dat letterlijk gedaan, door Jezus te verraden, maar ook de andere leerlingen: toen zij na het laatste avondmaal zagen dat het tot een echte arrestatie kwam, hebben zij zich uit de voeten gemaakt, doodsbang om zelf ook opgepakt te worden. Petrus staat, met zijn loochening nog voor het hanengekraai, model voor deze wanhopigen. Dat moeten ze geweest zijn, ontredderd. De man die zij als hun redder beschouwden, bleek een reddeloze sterveling, die zich niet eens verzette.

Na het Laatste Avondmaal, en het verraad, verloren de leerlingen, kun je zeggen, de hoop. Ze zagen, zoals een visser het zou zeggen, er geen gat meer in, ze zagen voor hun schip geen haven meer.

Dat ze toch naar het graf zijn gegaan - volgens drie Evangelisten: voorafgegaan door vrouwen, onder wie Maria Magdalena - is even menselijk als irrationeel. Verwachten ze hem daar aan te treffen? Ondanks alles levend? Ongeveer zoals de hond van mijn broer, na diens dood, tijdens het uitlaten naar de plek in het Mastbos rende waar mijn broer placht te zitten? 'Hoop snelt voor het geloof uit', schrijft de grote geloofsdenker van onze tijd, Tomas Halík. 'Hoop snelt naar het graf waar de levende niet zal zijn'. Hoop leidt ontredderden naar de plaats des onheils en stuurt hen van daar het leven weer in. Want ze krijgen ze te horen: 'Wat zoekt gij de levende bij de doden?' '...verkondigen wij Zijn dood totdat Hij komt', zijn wij, leerlingen van de leerlingen, tijdens de Eucharistie gaan zingen.

Echte hoop, zegt dezelfde Halík, is gericht op iets dat zij niet begrijpt. Toch geloven we het te kennen: liefde komt en overwint, ook de dood.●

koude nacht

de nacht lag koud en open
naaldboomtakken hingen zwaar van sneeuw omlaag
hij kon alleen maar hopen
dat de dag nog kwam vandaag
dat er antwoord gloorde op zijn laatste vraag

de wind sneed door zijn leden
zijn verstijfde lijf leek oud, zag grijsig blauw
hier hielpen geen gebeden
woorden die hij zeggen zou
brachten geen verlossing meer uit deze kou

geen woning bood bescherming
krassende brak een kraai de stilte van het land
genade noch ontferming
hier in eenzaamheid gestrand
wachtte niemand hem, geen reikte hem de hand

die nacht alleen gelaten
liet zijn aards verlangen hem ten einde gaan
geen hulp kon hem nog baten
angstig zocht zijn ziel bestaan
ergens ver van ieder hier en nu vandaan

hij sloot zijn ogen wachtte
hopend op de dood hervond zijn denken rust
zijn wil niet meer bij machte
zucht en zinnen uitgeblust
werd hij zacht tot stervens eeuwigheid gekust

Nb Voor dit gedicht is gebruik gemaakt van de stanza-vorm van het gedicht Noche Oscura (Donkere Nacht) van Johannes van het Kruis (1542-1591). Stefan Ram

Landschappen

door Jaap Vlaar

Pasen, de kern van het christelijk geloof, vieren we. En hoe staat het met dat geloof in deze tijd?

Antwoorden daarop worden gegeven in een tweetal boeken, die ik van harte wil aanbevelen. Allereerst wat betreft Nederland noem ik: *De Crux, christenen over de kern van hun geloof* (2010). Een vijftigtal bekende en onbekende auteurs geven hun visie. Het landschap is zeer divers en de persoonlijke verhalen soms heel aangrijpend.

Soms lijkt het of we weer teruggekomen zijn in de eerste drie eeuwen van het christendom, toen de gemeenten ook heel divers waren. Zelfs de vier evangeliën, die uiteindelijk in de canon werden opgenomen, hadden elk een ander publiek.

Die diversiteit telt ook voor heel Europa. In dat landschap zien we drie vormen van christendom. Het culturele christendom, het kerkelijk christendom en ook het fundamentalistische christendom. Twee emeriti professoren theologie en filosofie geven daar een uitgebreide visie

op in hun boek: *Was bleibt vom christliche Glauben? Glaubenskulturen im 21. Jahrhundert* (2015). Je krijgt een heel goed overzicht wat betreft de toekomst van ons nog steeds christelijke continent. De oudtestamentische exegeet Bernhard Lang gaat zover om te spreken van vier testamenten: behalve de bijbel nog twee testamenten. Het derde testament noemt hij de christelijke literatuur, van de Belijdenissen van Augustinus tot onder meer de *Imitatio Christi* van Thomas a Kempis en de *Pensées* van Pascal. Het vierde testament loopt dan vanaf de Verlichting tot de Moderne tijd. De Pest van Albert Camus hoort daar bijvoorbeeld bij. Immers de moderne literatuur heeft ook veelal christelijke wortels.

Beide werken zijn actueel en kunnen ons plaatsen in een toekomst, die de kern van het christendom zal behouden, al zal de vorm daarvan zeer divers zijn in deze plurale wereld. ●

Carnaval

door Daan Doesborgh

De vastentijd breekt aan, en dat betekent ook dat grote delen van Nederland aan de vooravond van de vasten feest vieren.

In de naam vastenavond ligt het besloten, maar de meesten kennen dit feest als carnaval. In de basis is het een sympathiek idee: voor de tijd van soberheid aanbreekt, nog één keer uit de band springen en genieten van het leven. In de praktijk verandert het Zuiden in de ogen van sommigen in een bandeloos Sodom en Gomorra. Als geëmigreerde Limburger bied ik de Hollanders van de Nicolaasparochie graag een ooggetuigenverslag, om te laten zien wat er nu écht gebeurt tijdens dat dolle feest in het verre zuiden.

Er zijn om te beginnen haast meer verschillen dan overeenkomsten tussen het Brabantse carnaval en het Limburgse. Hoe ziet zo'n Limburgse vastenavond er dan uit? Om te beginnen blijven alle plaatsnamen hetzelfde, en draagt er nooit iemand een blauwe boerenkiel. Er zijn wel gezelschappen die zichzelf 'boeren' noe-

men, en Breugheliaanse boerenbruiloften organiseren, waarbij een stel voor de duur van het feest 'in de onrecht wordt verbonden'. Maar die kleeden zich zoals de rijke herenboeren van weleer, in het zwart, met driedelige kostuums, bolhoeden en horlogekettingen. Verschil moet er immers zijn.

De overige verenigingen benoemen een prins, die gedurende het feest met alle égards wordt behandeld, en daarna weer terugverandert in een doodgewoon iemand. Daarmee wordt de zogenaamde status van zo'n prins dus een wassen neus: iedereen kan immers voor drie dagen prins worden. Ook op andere manieren worden de gangbare standen en verschillen in de maatschappij op de korrel genomen, of van de hand gedaan. Door die jaarlijkse momenten van egalitaire verbroedering komen mensen uit alle niveau's van de maat-

schappij dichter bij elkaar, en het is voor iedereen duidelijk dat de sociale nivellering van de vastenavond maar drie dagen duurt, en daarom ook zo bijzonder is.

De burgemeester geeft de prins de sleutel van de stad, en dan nemen plezier en gekkigheid de openbare orde over. Buschauffeurs zitten verkleed achter het stuur, hele straten zijn versierd, bedrijven gaan dicht omdat geen mens aan het werk wil. Er is even geen ruimte voor de actualiteit, geen ruimte voor ernst of kopzorgen. In een emotionele explosie schudt de Limburger alle negativiteit van het afgelopen jaar van zich af, ondergedompeld in een louterend bad van verbroedering. Op Aswoensdag kan iedereen er weer een jaar tegenaan.

Ik zou nog veel meer kunnen vertellen, over het kloosterdorp waar tijdens carnaval geen prins, maar een duivel wordt benoemd. Over het illegale café waar ik met mijn ouders mijn toevlucht zoek, omdat hun stamkroeg is gesloten. Maar de ruimte is beperkt, dus ik sluit af met een disclaimer. Ik benoem hier nu de mooie kanten van het feest, maar

natuurlijk wordt er vaak erg veel bij gedronken, het sociale smeermiddel dat al die verbroedering mogelijk maakt. En natuurlijk viert de gemiddelde Limburger wél het feest, om vervolgens niet de ascese van de vastentijd te beoefenen. Maar je hoeft maar een blik te werpen op de Limburgse carnavalsliederen om te zien dat er hier toch echt iets anders aan de hand is dan een excuus om te drinken en vrouwonvriendelijke teksten op populaire melodieën te zetten. In de woorden van Hannelore Winter:

*“Zo is het leven, wat geeft het ook,
We doen maar allemaal wat water
bij de wijn
Op ieder paadje een rozenblaadje
En op de zorgen een beetje zonnenschijn
Want over honderd jaar Ja dat is
eerlijk waar,
Dan ben je deze tijd
Voor altijd kwijt.”*

Bericht uit Rome

door Zeger Polhuijs

Over de Amazone-synode en mensen die niet gezien worden

Sommigen in de Kerk voelden zich de afgelopen tijd teleurgesteld in de hoop die de Amazone-synode bij hen had opgewekt, toen paus Franciscus in 'Querida Amazonia' ('geliefd Amazonië') niet de deur opende voor vrouwelijke diakens of getrouwde priesters in het Amazonegebied. Anderen waren op hun beurt teleurgesteld dat paus Franciscus niet duidelijk heeft geschreven dat dit niet gaat gebeuren in de toekomst.

Allemaal teleurgesteld, maar in welke hoop? Welke hoop wilde de Amazone-synode opwekken? Een teken van hoop dat duidelijk te zien was, is de hoop van de Amazonebevolking dat ze er niet alleen voor staan, dat de Kerk hen en de ecosystemen waarin ze leven niet over zal laten aan uitbuiting en vernietiging, en dat hun geloofsgemeenschappen gesteund en gewaardeerd zullen worden (ook al heeft men nog niet alle antwoor-

den gevonden over welke keuzes er gemaakt moeten worden in die ondersteuning).

De hoop die steeds duidelijk door Franciscus wordt opgewekt, en niet gebaseerd is op een bepaalde visie waarover nog gediscussieerd wordt, is de hoop van de armen: *'Nooit wordt de hoop van de behoeftige beschaamd'*, citeerde paus Franciscus vorig jaar uit Psalm 9 ter gelegenheid van de Werelddag van de Armen.

Tekens van de vervulling van deze hoop waren in de afgelopen tijd bijvoorbeeld het openen van het Palazzo Migliori aan het Sint Pietersplein als huis voor de daklozen (met onze daklozen vrienden heb ik er tijdens de opening even de hand mogen schudden van de paus), of de luchtbrug voor een groep vluchtelingen die via de bemiddeling van het Vaticaan uit het kamp op het eiland Lesbos werden gehaald en naar

Rome konden vliegen om daar een nieuw leven op te bouwen. Met kerst waren een aantal van hen hier in de wijk Trastevere bij de mis en bij de kerstmaaltijd in de basiliek Santa Maria.

In het Katholiek Nieuwsblad (KN8) schreef Marta Petrosillo dat Franciscus hoopt dat de Amazone een plek van sociale dialoog wordt, op de eerste plaats met de allerarmsten, wiens stem de krachtigste stem moet zijn bij welke dialoog dan ook over de Amazone. Austen Ivereigh legde uit dat dit 'typisch Franciscus' is: 'In een

context van polarisatie in de Kerk, is het een vergissing om te proberen die op te lossen door de ene zijde de andere te laten verslaan. In plaats daarvan laat hij de polariteit geduldig en aandachtig bestaan, en schept zo ruimte voor de mogelijkheid van een 'derde weg' die de Heilige Geest aanreikt.'

Die 'derde weg' wordt altijd gekenmerkt door de hoop van de armen die niet wordt beschaamd, van op het Sint Pietersplein, tot op Lesbos, tot aan het Amazonegebied. ●

Paus Franciscus tijdens de Amazonesynode © civiltà cattolica

Ora Et Labora

Door Ineke Raps en Wim Sosef

Vrijwilligers in de parochie hebben soms een bijzonder levensverhaal. Dat is ook het geval met Gosse Taekema, die bereid was zich door het NicolaasNieuws te laten interviewen.

Wie ben je, waar kom je vandaan, hoe lang woon je al in Amsterdam?

Ik ben geboren in Leeuwarden, 'uit de Friese klei getrokken', en ben opgegroeid tussen de koeien en de boterbloemen. Mijn ouders hadden namelijk een zomerhuisje in het Lage Midden. Ik ging naar een Openbare Lagere School in Leeuwarden, want we waren 'openbaar', niet christelijk of katholiek. Daarna ging ik naar het Stedelijk Gymnasium en heb ik Nederlands gestudeerd in Groningen. Afgestudeerd, naar Amsterdam verhuisd, waar ik al 45 jaar woon.

Heb je in Amsterdam gewerkt?

Eerst heb ik vijf jaar in een uitgeverij in Amsterdam gewerkt, en toen ben ik teruggekomen op mijn oude ideaal van lesgeven. Dat bleek een goede volgorde: eerst het bedrijfsleven leren kennen en niet meteen weer tussen de schoolbanken. Dat heeft

me een bredere kijk op de wereld gegeven, waar ik profijt van heb gehad, want ik heb 30 jaar lesgegeven op een HEAO-school in Rotterdam (Hoger Economisch en Administratief Onderwijs), bij de opleiding Accountancy.

Hoe is je interesse in het religieuze gewekt?

Mijn ouders geloofden niet, maar zij hebben mij wel twee winters naar een protestantse zondagsschool gestuurd, want, zeiden ze, je moet wel respect hebben voor het geloof. Ik hoorde alle grote verhalen uit de bijbel. De grootste indruk heeft op mij het verhaal van de doop van Jezus in de Jordaan gemaakt: dat de hemel openscheurde en er een geweldig licht uit die hemel kwam. Het was alsof er iets in mijn hoofd openging en ik dat licht zag.

Ik was een beetje rare puber: omstreeks mijn vijftiende jaar ben ik begonnen veel over filosofie en religie te lezen, en ook in de bijbel. De Bergrede leerde ik uit mijn hoofd, in de Statenvertaling. Op de universiteit moest ik me verdiepen in de middeleeuwse Nederlandse literatuur. Ik raakte doordrenkt van de middeleeuwse religiositeit, vooral de kloostersfeer trok me toen al aan. Maar ik zocht een leer. Die vond ik niet bij Jezus, maar wel in de Indiase filosofie: de leer van de Advaita, de niet-tweeheid: god is in alles, de wereld bestaat in god. Het wezenlijke in mij is niet afgescheiden van god, zoals een druppel niet de oceaan is, maar wel één met de oceaan. God wordt vaak aangeduid met DAT. Met die filosofie heb ik het 40 jaar gedaan.

Jarenlang luisterde ik ook naar Krishnamurti, een spiritueel leraar uit India. Wat ik van hem geleerd heb is aandachtig waarnemen, zonder verzet, zonder oordeel, ook dingen in jezelf en om je heen die je ergeren. Dat is een levenslange oefening. Ik heb ook moeilijke tijden gehad, woestijntijden, door oververmoeidheid, stress en soms depressieve stemmingen. Door mijn spirituele levensbe-

schouwing kwam ik daar doorheen.

Hoe ben je katholiek geworden?

Ik beschouwde mezelf als religieus, maar bij een kerkgenootschap dat zich kudde noemt, wilde ik niet horen. Mijn levensfilosofie was de Advaita-leer, maar ik achtte Jezus wel heel hoog: Hij gaf zijn leven om te laten zien wat kruisiging van je ego is. Door mijn fascinatie voor de middeleeuwse kloostersfeer was ik wel al jaren van plan eens naar een klooster te gaan.

Nadat ik de film 'Into great silence' twee keer gezien had, besloot ik dat de tijd daar was. Ik ging naar de Sint-Willibrordsabdij bij Doetinchem, een klein, intiem klooster. De innerlijke stilte en de gebedstijden die ik daar meemaakte, veroorzaakten zo'n diepe euforie dat ik voelde: hier moet de Geest van Christus aan het werk zijn. De laatste dag, de zondag, was het feest van de Doop van de Heer.

Toen schoot het verhaal van de zondagsschool me te binnen. Tegelijk realiseerde ik me: Johannes vond zichzelf niet waardig de schoenriem van Christus los te maken en Christus

achtte zich niet te hoog om door Johannes gedoopt te worden, wie ben ik dan om daarop neer te kijken en op datzelfde moment was daar het besluit: ik wil gedoopt worden. Ik heb mezelf wat tijd gegeven om te weten dat het geen bevlieging was. Toen ben ik aan de doopvoorbereiding bij de Nicolaas begonnen. Een jaar later kon ik op de feestdag van de Doop van de Heer gedoopt worden. Ik heb het gevoel aan een nieuw leven begonnen te zijn. Ik wilde altijd een leer die vertelt 'hoe het is', maar nu is voor mij veel belangrijker hoe God in mij werkt. God wil zich verwelijken in ons. Als je een persoonlijke relatie met God hebt, komt daar liefde bij. Met het onpersoonlijke "DAT" van de Advaita was het moeilijk een liefdesrelatie te hebben.

Ga je nog geregeld naar de Willibrordsabdij?

Ja, die betekent veel voor me. Ik ben daar vorig jaar 'oblaat' geworden. Als oblaat doe je een bijzondere gelofte: je belooft Christus na te volgen, in overeenstemming met de regel van Benedictus, en in verbondenheid met een klooster, in mijn geval de Willibrordsabdij. Het afleggen van de oblaatsgelofte heeft een die-

pe indruk op me gemaakt. Wat sta ik hier te beloven, dacht ik... De benedictijnse spiritualiteit is heel nuchter. Het gaat niet om mooie visoenen, maar om bidden en werken. Bijzonder is dat dat geen aparte zaken zijn. Bidden is voor de monnik ook werk. En werk moet je met zoveel toewijding doen dat het eigenlijk bidden wordt.

We willen je nu iets vragen over het icoonschilderen.

Toen het iconenatelier nog in een ruimte van de Nicolaas was, ben ik uit belangstelling eens binnengelopen. Thom Breukel, de oprichter van het atelier, vertelde: het icoonschilderen is geen kunst, het is een gebed. Het gebeurt in stilte. Je hoeft niet creatief te zijn, je werkt niet voor een resultaat. Dat sprak mij meteen aan: in stilte bezig zijn, zonder prestatiedwang.

Wij werken naar een gegeven voorbeeld. In de lijnvoering ben je niet vrij, mijn creativiteit als icoonschilder ligt in de kleuren. Die zijn warmer en stralender dan de kleuren van de voorbeelden omdat die vaak donker geworden zijn in de loop van de tijd.

Hoe ben je vrijwilliger geworden in de Nicolaas? Je doet de voorbeden, en je bent werkzaam in de Open Basiliek.

Na mijn pensionering heb ik me als kerkwacht gemeld. Els Dorren heeft mij, tot mijn verbazing, gevraagd als voorbidder. Dat is mijn 'kleine roeping', waarvoor ik heel dankbaar ben. In de oecumenische vespers op zondagavond in de Oude Kerk doe ik af

en toe lezingen en voorbeden als vertegenwoordiger van onze parochie. Bij de Waakvlam doe ik ook al jaren voorbeden, en Joop Stam vroeg mij een jaar geleden hem te vervangen als voorzanger.

Heb je nog een boodschap voor de lezers van het NicolaasNieuws?

Iets wat ik graag vertel, is dat een boodschap? Ik vond mezelf nooit goed genoeg, totdat ik voelde dat God mij liefhad. Door het christendom ben ik niet opgezaald met, maar bevrijd van levenslange schuldgevoelens. Door Gods liefde leer ik met mildheid naar mezelf en naar anderen te kijken. Bij Jezus vond ik geen systematische leer, maar dit zijn wel de belangrijkste woorden die in de hele geschiedenis gezegd zijn: God liefhebben en de naaste als jezelf. ●

Suster Bertken

door Remco Slinging

**Bertken werd geboren te Utrecht in 1426 als Berta Jacobs, telg uit een zeer voorname familie. Op dertigjarige leeftijd besluit zij zich te laten in-
kluisen in een kleine ruimte nabij het altaar van de Buurkerk in Utrecht.**

Utrecht, sfeervolle stad, donker, mysterieus.

Winden waaien door nauwe stegen, langs kromme grachten, diep gelegen, hun kaden verdwijnen in mistige verten, zakken langzaam in opkomende nevelen.

Gaande door deze donkerende stad houd ik halt bij een steen, een gedenksteen. Hij heeft de vorm van een zerk, gelegen midden in een straat, de Choorstraat.

En terwijl de nabije Domtoren beiert over de stad, lees ik enkele woorden, verweerd, maar nog net zichtbaar.

“Suster Bertken, een vrouw die op deze plaats zevenenvijftig jaar heeft verbleven, wonend in de zelfgekozen afzondering van een kluis”.

En daarnaast, “... zij die, ondanks uiterst moeilijke omstandigheden,

dagelijks, barrevoets, de koude tegels betredend, met welhaast opgewekt gemoed in haar boeck noteerde,

‘Tot mij zong een mooie stem vandaag, het streelde mijn oren’”.

En verder lezend,

“Alleen in volkomen afzondering kon haar liefde voor Jezus tot bloei komen, een liefde die zij in prachtige verzen liet klinken:

‘Zie, mijn geliefde komt springend over de bergen, ontwaak mijn citer, mijn hoop en al mijn vreugde. Laten wij jubelen voor zijn aangezicht’.

‘O allerzoetste en allerbeminnelijkste van mijn ziel, mijn hart wil smelten in uw zeer zoete, vurige liefde, uw hart daarvan zo krachtig stralend’

Nieuwsgierig geworden naar deze bijzondere vrouw besloot ik de kerk te gaan bezoeken.

De toegang tot het oude gebouw,

thans pierementmuseum, blijkt prijzig.

Maar als ik zeg dat ik kom voor Suster Bertken kijkt men mij vriendelijk aan, krijg een kop koffie, een uitgebreide levensbeschrijving, en mag ik gratis naar binnen.

Verborgen achter een zwaar gordijn bevindt zich haar nagebouwde cel, haar kluis.

Via een klein raam onderhield zijn het contact met de buitenwereld, een ander raam bood zicht op het altaar, zodat zij dagelijks iedere mis kon volgen.

De ruimte waarin ik mij bevind geeft een treffend beeld van Bertkens afgezonderd leven, roept op tot bezinning en tot invoeling in haar gedichten, in vitrines te lezen.

“Sta op, mijn ziel en al mijn kracht. Hij nadert. Hij, op wie u zuchtend wacht, zal komen naar u.

Hij brengt u vrede en vreugde. Zijn lichtglans heeft hij gespreid”.

In haar verlangen naar Jezus lijken haar woorden te gaan voorbij de grenzen van ruimte en tijd.

“Hoe ver heeft de nachtegaal zich verwijderd, hij die de weg zal bereiden. Mijn liefde wil weg van hier, daarheen, waar zij haar lief in vreug-

de zal bereiken”.

Als ik de kerk verlaat klinken achter mij de vele pierementen, op vrolijke wijze.

Herinnering aan de vreugde wellicht, die Bertken op deze gronden heeft ervaren.

Terug in de Choorstraat kan ik nu beter vermoeden waar zich eens haar nis bevond, gebouwd tegen het koor van de Buurkerk, plaats waar zij haar leven doorbracht, plaats ook waar zij haar grote liefde ontmoette, rondgaand in haar kluis, reizend door haar universum.

“Waar de edele liefde mij roept, daarheen wil ik mij wenden”.

Het koor is verdwenen, en daarmee haar nis, beide opgestegen ten hemel...

Wat rest is herinnering, een gedenksteen, haar zerk, en... een fijne, serene stilte, zomaar, midden in de stad, het hart van het oude Utrecht. Het werd al laat, mist vulde reeds de straten. Beierend legde de Domtoren zijn klanken over de stad, ze gingen over grachten, diep gelegen, langs lange straten en door kromme stegen, haast vergeten, dof, als voetstappen door de nacht... ●

Verkenningen van een stadsdiaken

Door Colm Dekker

Op 1 maart was het een jaar geleden dat ik begon aan de nieuwe functie van Stadsdiaken met de opdracht om te helpen de katholieke kerk in Amsterdam een diaconaler gezicht te geven.

Een maand later, op 7 april, werd ik door mgr. J. Hendriks diaken gewijd. De Mozes en Aäronkerk aan het Waterloooplein zat bomvol, met collega's en parochianen, mensen van de Gemeenschap van Sant'Egidio, familie en vrienden, en met bijzondere gasten uit andere kerken en dak- en thuislozen, ouderen, jongeren, vluchtelingen. Een mooiere start had ik mij niet kunnen wensen.

Inmiddels ben ik op heel veel plekken in alle delen van de stad op bezoek geweest, bij parochies, PCI's, collega's en anderen die zich vanuit de katholieke kerk al inzetten voor wie in onze stad buiten de boot vallen, zoals Casa Migrante, het Jeanette Noelhuis, de Kleine Zusters,

de Soup Kitchen van de All Saints-parochie in Zuidoost. Kortom, zoals vermoed: er gebeurt al heel veel, ook in en vanuit de katholieke kerk. Ook bezocht ik allerlei initiatieven en overleggen van partners vanuit andere christelijke kerken en daarbuiten.

Tegelijkertijd is duidelijk dat de nood heel hoog is. Zo zijn er op dit moment schrikbarend veel dak- en thuislozen, vluchtelingen, mensen zonder de juiste papieren, en ongeloflijk veel jonge en oudere mensen in Amsterdam die eenzaam zijn.

Als wij als christenen ons bewust zijn van onze roeping om Jezus te volgen, dan willen we ons laten leiden door zijn voorbeeld. Hij liep nooit onverschillig mensen voorbij die in nood

waren. Hij liet zijn hart door hen raken, en andersom raakte Hij hen aan, met zijn hand, een gebaar of een woord van bevrijding dat maakte dat zij zich gezien, gehoord en geliefd wisten.

Daarom is het goed om als christenen vandaag niet onverschillig te zijn, maar allereerst ons hart werkelijk te laten raken door de kreten van wie in onze stad lijden. Vervolgens kunnen we - samen met anderen (we hoeven zeker het wiel niet uit te vinden) - kijken wat wij kunnen doen om hen niet aan hun lot over te laten, maar om de kloof te overbruggen tussen hen en onze samenleving en onze kerk.

We hoeven en kunnen niet alles tegelijk. Daarom richt ik mij in mijn verkenning op drie groepen: ongedocumenteerden, armen in de migrantenparochies en kansarme jongeren. Zo is er in Amsterdam Nieuw-West een mooi project van de Salesianen. Dat begint heel eenvoudig bij de misdienaars. Een speels aanbod aan hen bereikt hopelijk ook hun vrienden en leeftijdsgenoten in de buurt. Hierdoor ontstaat in deze wijk een plek waar jongeren zich gekend mogen voelen en waar hun een

beter toekomstperspectief wordt geboden.

In de komende jaren volgen hopelijk meer voorbeelden. Vanzelfsprekend is dat nooit alleen mijn werk, maar wellicht kan ik wel her en der een bijdrage leveren om te zorgen dat het gebeurt. De bedoeling is dat ik mensen en doelen, groepen en noden, kansen en (kans)armen bij elkaar breng. Wie weet gaan potentiële vrijwilligers in of rond de parochie hierdoor een bijdrage leveren, en zorgen zij er samen met ons voor dat we ons beeld van de kerk moeten bijstellen. Hopelijk gaan we zo steeds meer op Jezus lijken.

Onze weg naar Pasen is de ideale tijd om met Jezus te leven in verbondenheid met onze lijdende medemens.

Mijn eerste jaar als Stadsdiaken leert mij dat we nog veel te leren hebben, en ik verheug me erop om deze weg met u allen te gaan. Graag tot een volgende keer. ●

Mocht u intussen willen reageren of hebt u concrete suggesties, laat dan gerust van u horen.
stadsdiaken.amsterdam@gmail.com

Vasten: een experiment

door Gosse Taekema

Meer toelag op het gebed. De hele week snoepjes opsparen in een trommeltje: de verhalen over het vasten in het rijke Roomse leven van vroeger kende ik.

Over het vasten van nu hoorde ik van medeparochianen: geen koekje bij de koffie, of geen koffie, of geen alcohol. Als nieuwe katholiek, ruim tien jaar geleden, had ik daar de waarde nog niet van ontdekt; ik zag het vooral als folklore.

Ik werd meer geraakt door een zinsnede uit de liturgie van de Veertigdagentijd: “een tijd van meer toelag op het gebed”. Mijn vastenactie was dat ik probeerde met grotere trouw en meer aandacht mijn getijdengebeden te doen, ’s ochtends en ’s avonds.

Experimenteel vasten

Na een paar jaar kwam in de Veertigdagentijd de gedachte aan een eigen, misschien wel eigenaardige, vorm van vasten in mij op, een soort geestelijke oefening: even bewust af-

zien van alles wat ik geloofde, het risico nemen misschien te ontdekken dat mijn geloof van gisteren vandaag dode kennis was geworden. Onaangename gedachten en herinneringen probeerde ik niet weg te redeneren. Pijnlijke gevoelens probeerde ik niet te vervangen door prettige of vrome emoties. Dit was nu mijn ascese, mijn vasten: geen voldoening zoeken in mooie inzichten die ik al verworven had, niet tevreden zijn met een geloof als een verzameling geloofsopvattingen, maar mij toevertrouwen aan een volstrekt niet-weten en afwachten wat daarna van mijn inzichten zou standhouden als werkelijk, innerlijk waar; geen troost of aangename sensaties zoeken in zoete devotionaliteit (hoe heerlijk kunnen religieuze gevoelens zijn, maar ook:

hoe verleidelijk om ze vast te willen houden); de onvervalste, kale werkelijkheid onder ogen zien en voelen wat ik werkelijk voel en zijn wat ik werkelijk ben.

“Gij hebt behagen in oprechtheid,
Gij hebt mij geleerd in eigen hart te zien.”

Hiermee probeerde ik radicaal toe te passen wat psalm 51 leert, de psalm-bij-uitstek voor de Veertigdagentijd: “Gij hebt behagen in oprechtheid, Gij hebt mij geleerd in eigen hart te zien.” Sinds die periode, jaren geleden, is deze vorm van geestelijk vasten bijna een tweede natuur geworden. Ik probeer telkens weer te toetsen wat wáár in mij is en of mijn geloof nog lééft. Af en toe vergeet ik de ENE bewust en opzettelijk, maar in het vertrouwen dat Hij mij terugvindt.

Dit leerde ik: Hij is niet alleen aanwezig als een geloofsopvatting in mijn verstand; zijn Aanwezigheid gaat ook dieper dan vrome emotie.

Dit zoek ik: als mijn verstand Hem vergeet, als mijn gevoel Hem niet meer ervaart, als het denken zwijgt en elke emotie tot rust gekomen is, wie is Hij dan?

“Gewoon” vasten. Als je lang genoeg vraagt: wie bèn ik, krijg je verbinding met het Wezen in jezelf, waarin je verbonden bent met de ENE, maar zie je ook de kleinheden en beperkingen van de menselijke persoon die je bent. Dat laatste is maar goed ook. Wie te veel met zijn hoofd in de hemel zit, zal hard vallen. Het was dan ook goed dat ik vorig jaar besloot, ook eens te proberen wat “gewoon” vasten voor mij kon betekenen. Ik koos voor iets wat voor de hand ligt: zes weken geen alcohol. Al te moeilijk kon dat niet zijn, ik ben toch al een matige drinker. Dat viel tegen. Toen ik het me ontzegd had, leek het “even zitten met een glaasje” aanlokkelijker dan ooit. Ik werd geconfronteerd met een niet hevig, maar wel irritant gevoel van iets te missen. Dat ik een paar keer vond: ééntje dan ..., deed me weer eens mijn natuurlijke besluiteloosheid en richtingloosheid onder ogen zien, en beseffen: mijn hulp is in de HEER, niet in mijn eigen kracht. ●

De Pelikaan

Door: Liduine Reuser

Het Nicolaas Nieuws gaat veranderen. We verschijnen nog maar 4x per jaar, In het vorige nummer is dat al aangekondigd. Dat betekent dat we nog minder een ‘nieuwsbrief’ zijn, en de verdiepende artikelen meer aandacht krijgen. Een weg die we eigenlijk al waren ingeslagen.

De naam ‘NicolaasNieuws’ hoort daar niet meer bij. Omdat het geen nieuwsblad is, maar ook omdat ‘Nicolaas’ in de naam te veel suggereert dat het alleen om de Nicolaaskerk gaat. Daarop kun je aanvoeren dat het om de Nicolaasparóchie gaat, maar toch. Het draagt ook de naam van die kerk, en niet van die andere kerk, de Petrus en Pauluskerk, beter bekend onder de naam de Papegaai. Dus we zijn in de redactie gaan brainstormen. Geen ‘nieuws’ en liever ook geen ‘Nicolaas’ meer in de naam. Moeilijk! Maar denkend aan de Amsterdamse geschiedenis en die van de schuilkerken kwamen we op het idee dat de naam een vogelnaam zou kunnen zijn. Veel schuilkerken heeten immers naar een dier of specifiek een vogel: niet alleen De Papegaai maar bijvoorbeeld ook de Duif en het Haantje. Veel dieren- en vogelna-

men hebben bovendien een speciale symbolische betekenis in het katholicisme.

Die symboliek omtrent dieren is vaak terug te voeren op middeleeuwse bestiaria: boeken over dieren. U moet dan niet denken aan een encyclopedisch, wetenschappelijk verantwoord werk maar aan een werk waarin feiten, fictie en mythe zijn verweven. Aan dieren worden (menselijke) eigenschappen toegekend die in verband worden gebracht met een christelijk thema.

Van de katholieke vogels is de Pelikaan het meest veelzijdig. Hij staat voor Christus’ kruisdood, voor de Eucharistie en voor Maria. Daarmee hebben we veel belangrijke aspecten van het katholicisme in één vogel. De pelikaan zou zijn eigen jongen

voeden met zijn bloed, door in zijn borstkas te pikken (in afbeeldingen altijd aan de rechterzij, daar Christus’ kruiswond ook aan zijn rechterzij was). Daarom werd de Pelikaan het symbool voor (de lijdende) Christus. Later werd er meer specifiek gedoeld op de eucharistie. Een bekende Sacramentshymne “Adoro Te” van Thomas van Aquino heeft bijgedragen aan de populariteit van de Pelikaan die zijn jongen tot leven wekt met zijn bloed:

*Pelikaan vol goedheid, Jesus onze
Heer,
reinig mij, onreine, door uw
zuiver Bloed,
waarvan éne druppel zelfs
verlossen kan
heel het wereldrond van al zijn
zondigheid.*

Ook staat de pelikaan, zij het minder vaak, door diezelfde eigenschappen symbool voor de opofferende moederliefde, dus voor Maria.

Parochianen van de Nicolaaskerk kunnen de pelikaan bewonderen in een mozaïek aan de voorzijde van het hoofdaltaar. Links zien we de pelikaan en rechts een andere beken-

de vogel: de feniks. Deze vogel staat symbool voor de verrezen Christus omdat hij na drie dagen uit zijn eigen as herrijst.

Maar de feniks is een fabeldier, de pelikaan niet. Vanwege de vele mooie betekenissen hebben we voor De Pelikaan gekozen als nieuwe naam. Vanaf het volgende nummer.●

De afbeelding van de pelikaan in het altaar van de Nicolaasbasiliek. tekst bij de pelikaan: “RESURRECTIO”.

Jong in de Nicolaas

door Lucia Westerlink

De vakantie is afgelopen en onze kindjes zijn weer gelukkig terug. Heel fijn om weer hier te zijn. Zoals altijd beginnen we de les met het oplezen van de geloofsbelijdenis.

Er is weer veel te vertellen aswoensdag, over de veertigdagentijd, over Jezus in de woestijn en hoe de duivel Jezus probeerde te verleiden. Wat natuurlijk niet lukte. De tijd vloog weer voorbij zoals altijd. Het was alweer tijd om een kaarsje te brengen die de kindjes dit keer opdragen: voor een zieke oma, voor mama en papa.

We sluiten de les af met een goede voornemen voor de veertigdagentijd.

Lief zijn voor papa en mama en helpen met klusjes in huis.
Wat een heerlijke kids. ○

Basiliek van de H. Nicolaas

Prins Hendrikkade 73, 1012 AD
Amsterdam (tegenover CS).

Bank: NL 78 INGB 0002 1083 66
t.n.v. Parochie H. Nicolaas

Pastoraat:

pastoor drs. Eric Fennis
tel: 06 54 60 13 18/
efennis@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
diaken Rob Polet, 06 27 25 67 30 /
r.polet@nicolaas-parochie.nl.

Kerksecretariaat

Open donderdag 10.00-12.00 u.
Telefonisch ma,di,wo,zat
10.00-12.00 u: 020 330 78 12
info@nicolaas-parochie.nl /
www.nicolaas-parochie.nl

HH. Petrus en Pauluskerk

Kalverstraat 58, 1012 PG
Amsterdam

Pastorie: Nieuwezijds Voorburgwal
293, 1012 RL Amsterdam
020 623 18 89

Bank: NL 10 INGB 0000 3123 74
t.n.v. Parochie H. Nicolaas
o.v.v. HH. Petrus en Pauluskerk
Pastoraat: parochie-vicaris
Aad van Ruiten sss: 020 623 18 89

Colofon

NicolaasNieuws is het parochieblad
van de Basiliek van de H. Nicolaas en
de HH. Petrus en Pauluskerk.

Verschijnt vier keer per jaar.

redactie@nicolaas-parochie.nl

Redactie: Bert van den Bosch,

Eric Fennis, Ineke Raps,

Liduline Reuser, Remco Slingting,

Wim Sosef.

Omslag: Laura Faber

Vormgeving: Diana Janssen.

Basisvormgeving: Impulsar

Druk: MultiCopy. ©2020

VIERINGEN TIJDENS GOEDE WEEK EN PASEN

Basiliek H. Nicolaas

Palmzondag 5 april

10:30 Hoogmis, met processie en passieverhaal

Woensdag 8 april

20:15 Metten van Witte Donderdag;

Witte Donderdag 9 april

19:30 Viering instelling eucharistie, aansluitend tot 21:30 wake bij het rustaltaar.

Goede Vrijdag 10 april

15:00 Kruisweg.

19:30 Goede Vrijdag-liturgie

Paaszaterdag 11 april

21:00 Paaswake, met doopsel en vormsel van volwassenen

Pasen 1e paasdag 12 april

07:00 Metten van Pasen

10:30 Hoogfeest van Pasen

! Voor deze viering zijn toegangskaarten nodig; te verkrijgen bij de desk in de kerk!

17:00 Vespers van Pasen

Pasen 2e paasdag 13 april

10:30 H. Mis

HH. Paulus en Petrus

Palmzondag 5 april

10.30 +12.15 Palmwijding en uitdeling

Witte Donderdag 9 april

19.00 Instelling van de Eucharistie, avondmis

Goede Vrijdag 10 april

15.00 Lijdensverhaal, Kruisverering en Communiedienst

Paaszaterdag 11 april

20.00 Avondwake, paaskaars, doopsel en hernieuwing van de doopbeloften

Pasenzondag 12 april

10.30 +12.15 Hoogfeest
Verrijzenis des Heren